

KOMENTÁŘ

4. 4. 2025

Knihovny a kulturní zařízení v Ústeckém kraji v roce 2023

Ke konci roku 2023 bylo v Ústeckém kraji v provozu 276 veřejných knihoven a 44 poboček knihoven. Celkem v nich bylo registrováno 65 tisíc čtenářů, z nich 28,5 % čtenářů do 15 let. Registrovaný čtenář si v roce 2023 vypůjčil v průměru 37 knih.

V Ústeckém kraji se nacházelo 25 muzeí a památníků, 4 galerie a 15 poboček muzeí a galerií, kde bylo možno shlédnout 119 expozic a 161 výstav. Expozice a výstavy navštívilo v roce 2023 celkem 524 tisíc návštěvníků.

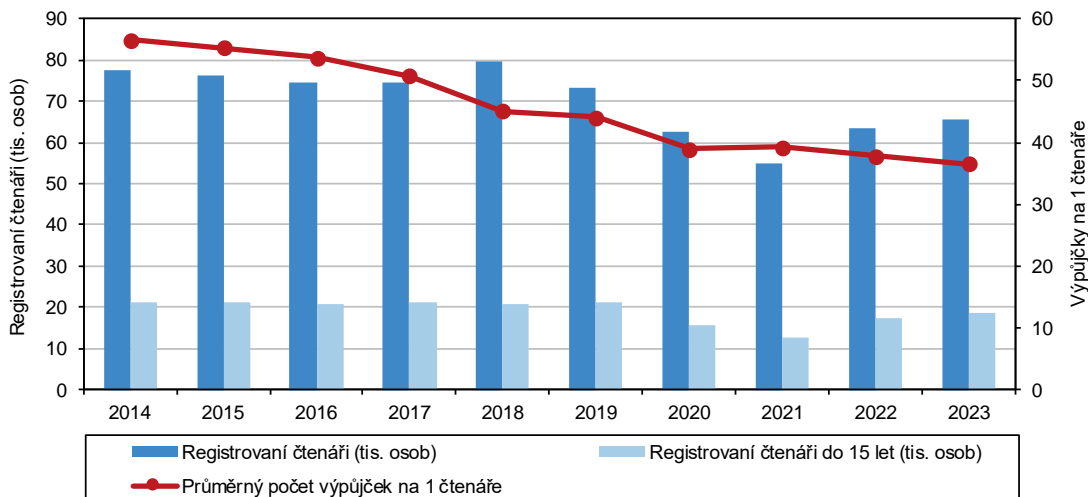
Na území Ústeckého kraje bylo v roce 2023 v provozu 36 památkových objektů zpřístupněných návštěvníkům za vstupné, objekty navštívilo 391 tisíc osob. Celkem se zde uskutečnilo 704 kulturních akcí a účastnilo se jich 240 tisíc návštěvníků.

*Veřejné knihovny poskytují veřejné knihovnické a informační služby. Kromě knihoven pod přímým vedením Ministerstva kultury (Národní knihovna ČR a Moravská zemská knihovna v Brně) patří mezi veřejné knihovny krajské vědecké knihovny zřizované kraji a dále knihovny zřizované obcemi a městy. Organizační částí veřejné knihovny jsou **pobočky**, což jsou lokálně vyčleněné části knihovny pracující pod jejím přímým vedením. Základem knihovního fondu je **knihovní jednotka**, tj. každý samostatný svazek dokumentu, každý výtisk nebo část vícesvazkového díla, komplet celého ročníku periodika, nosič speciálních druhů dokumentů. Knihovní jednotkou může být například kniha, časopis nebo např. svázaný ročník časopisu, mapa, dokument nebo svazek dokumentů, hudebnina, multimediální nosič atd.*

Ke konci roku 2023 bylo v Ústeckém kraji v provozu 276 veřejných knihoven a 44 poboček knihoven. Meziročně se počet knihoven snížil o 4 (o 1,4 %) a počet poboček o 2 (4,3 %). Z dlouhodobějšího hlediska vidíme u obou spíše klesající tendenci, za posledních 10 let poklesl počet knihoven v kraji o 2,5 %, počet poboček o 8,3 %. Pozitivním jevem je meziroční nárůst počet čtenářů v knihovnách kraje. V roce 2023 bylo registrováno 65 tisíc čtenářů, z tohoto počtu bylo 19 tisíc čtenářů ve věku do 15 let (28,5 %). Počet čtenářů celkem meziročně vzrostl o 3,0 %, u čtenářů do 15 let byl nárůst dokonce o 7,3 %. V mezikrajovém srovnání byl podíl čtenářů do 15 let v Ústeckém kraji sedmý nejvyšší. Na prvním místě se podílem 33,3 % umístil Středočeský kraj a na opačném konci pomyslného žebříku byl Plzeňský kraj s 21,0% podílem čtenářů do 15 let.

KOMENTÁŘ

Veřejné knihovny v Ústeckém kraji

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Čtenáři v Ústeckém kraji měli k dispozici celkem 3 678 tisíc knihovních jednotek. V porovnání s rokem 2022 se jejich počet snížil jen mírně (o 0,2 %), ale v porovnání s rokem 2014 se jednalo o 10,5% pokles. Za rok 2023 bylo evidováno 2 388 tisíc výpůjček, jejich počet meziročně poklesl o 0,5 %, ale v porovnání s rokem 2014 se počet výpůjček snížil téměř o polovinu (o 45,6 %).

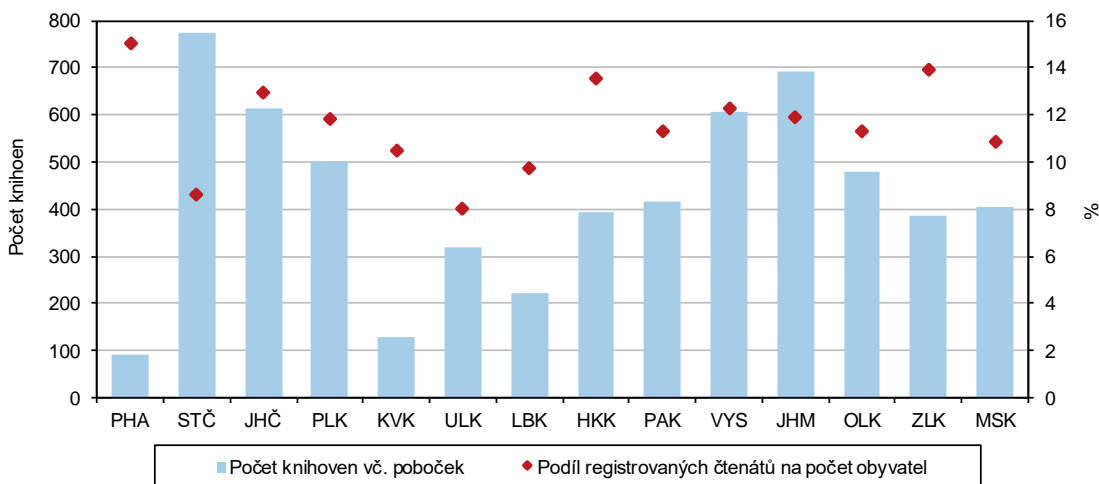
Klesající zájem čtenářů o výpůjčky v knihovnách se projevuje dlouhodobě. Zatímco v roce 2014 představoval průměrný počet výpůjček na jednoho čtenáře v Ústeckém kraji 57 knih, v roce 2023 se jednalo pouze o 37 výpůjček, což znamená pokles o 35,5 %. Meziročně se počet výpůjček na jednoho čtenáře v kraji snížil o 3,5 %.

V mezikrajovém srovnání se Ústecký kraj řadí počtem veřejných knihoven včetně poboček (320) na čtvrtou nejnižší příčku po hlavním městě Praze (91), Karlovarském a Libereckém kraji (130 resp. 223). Nejvíce knihoven vč. poboček se nachází ve Středočeském kraji (773). Na celorepublikovém počtu knihoven vč. poboček (6 032) se Ústecký kraj podílel 5,3 %.

Nejvyšší počet registrovaných čtenářů ve veřejných knihovnách a jejich pobočkách se nachází v hlavním městě Praze (207 tisíc), Ústecký kraj se počtem 65 tisíc čtenářů řadí na páté nejnižší místo. Přepočteme-li počet čtenářů na počet obyvatel středního stavu v kraji, tvořil počet registrovaných čtenářů v Ústeckém kraji 8,0 % obyvatel, tímto podílem obsadil Ústecký kraj nejnižší příčku mezi kraji. Nejvyšší podíl čtenářů z počtu obyvatel byl v roce 2023 vykázán v hlavním městě Praze, a to 15,0 %.

KOMENTÁŘ

Počet knihoven (včetně poboček) a podíl čtenářů na obyvatelstvu podle krajů v roce 2023

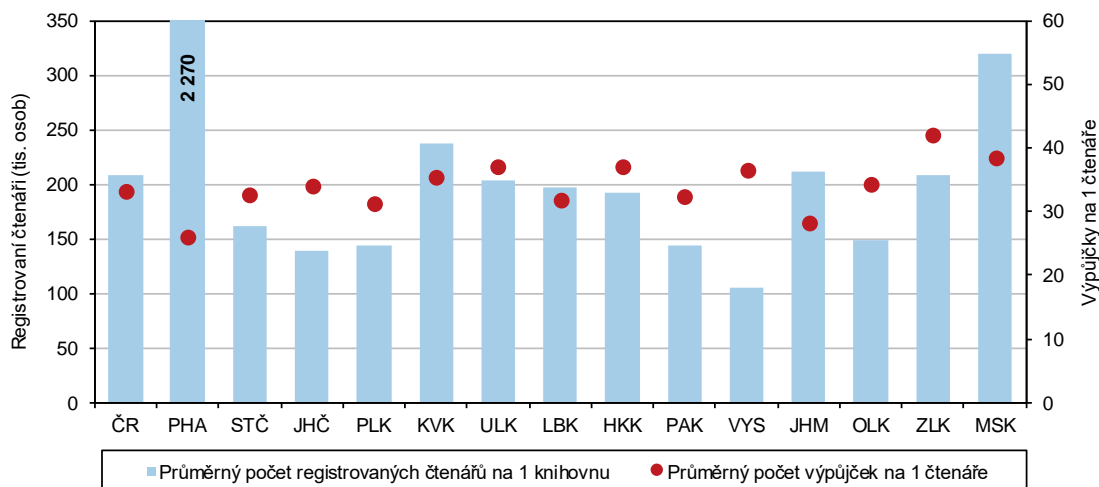

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Nejvíce registrovaných čtenářů na jednu knihovnu (vč. poboček) připadlo v roce 2023 na hlavní město Praha (2 270). Ústecký kraj se počtem 204 čtenářů na knihovnu zařadil na šesté nejvyšší místo.

Nejaktivnější čtenáři byli ve Zlínském kraji, na jednoho čtenáře tam v průměru připadlo 42 výpůjček. Druhý v pořadí byl Moravskoslezský kraj s 38 výpůjčkami na čtenáře, následovaly 3 kraje – Královéhradecký, Kraj Vysočina a Ústecký kraj, v nichž na jednoho čtenáře připadlo v průměru 37 výpůjček za rok. Nejnižší zájem čtenářů spatřujeme v hlavním městě Praze, kde si čtenář v roce 2023 půjčil v průměru 26 knížek.

Čtenáři knihoven (včetně poboček) podle krajů v roce 2023

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

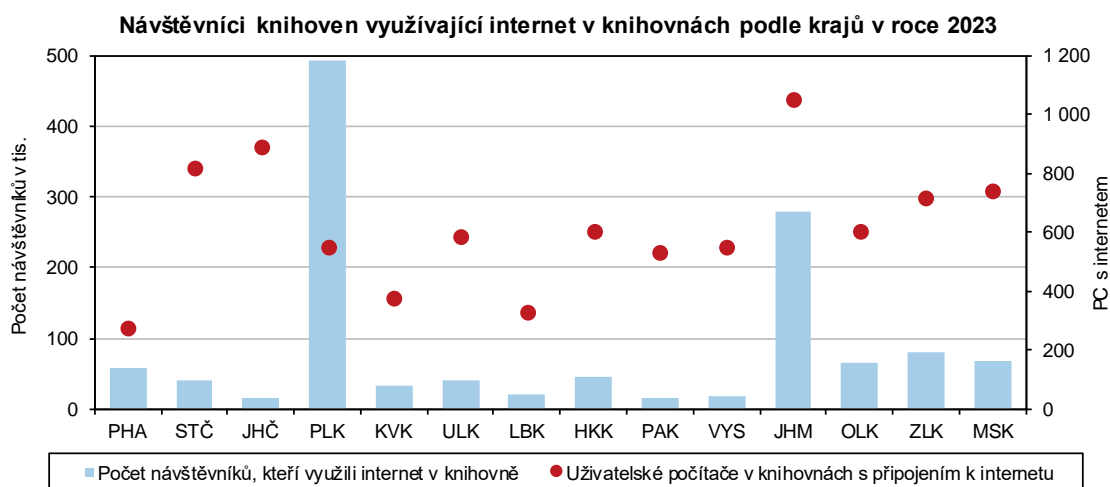
KOMENTÁŘ

Ve veřejných knihovnách je rovněž možnost využít počítače s připojením k internetu.

V ústeckých knihovnách a jejich pobočkách bylo v roce 2023 k dispozici celkem 587 počítačů připojených na internet, mezi kraji byl tento počet sedmý nejnižší. Zájem o možnost využít v knihovnách počítače s připojením na internet se dlouhodobě postupně snižuje. V Ústeckém kraji představoval meziroční pokles 5,8 %, v porovnání s rokem 2014 to bylo 16,5 %.

Na republikovém počtu počítačů s připojením k internetu v knihovnách se Ústecký kraj podílel 6,8 %. Nejvíce počítačů připojených na internet měl v roce 2023 Jihomoravský kraj (1 052), podíl na ČR představoval 12,2 %. Naproti tomu nejméně počítačů v knihovnách bylo k dispozici v hlavním městě Praze, a to 279, jejich podíl na ČR představoval 3,2 %.

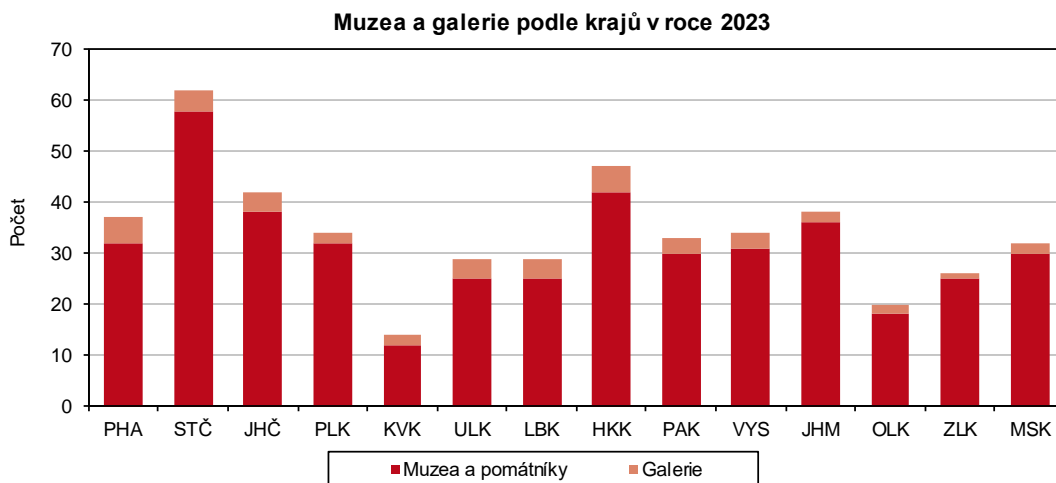
Počet návštěvníků, kteří v knihovnách využili internet, představoval v Ústeckém kraji v roce 2023 celkem 41 tisíc osob, meziročně se jejich počet zvýšil o 3,8 %, v porovnání s úrovní před deseti lety (151 tis. návštěvníků) se jednalo zhruba o čtvrtinu tohoto počtu, pokles 2023/2014 představoval 73,0 %. Počet návštěvníků, využívající internet v knihovnách a jejich pobočkách, byl v roce 2023 mezi kraji šestý nejnižší. Nejvyšší počet návštěvníků, kteří využili v knihovnách internet, se nacházel v Plzeňském kraji (494 tis. osob), naproti tomu nejnižší počet vykázali v roce 2023 v Jihočeském a Pardubickém kraji (shodně 16 tis. návštěvníků).

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Do muzeí, galerií (muzea výtvarného umění) a památníků se zařazují všechna zařízení, která byla v provozu, a to bez ohledu na jejich zřizovatele (orgány státní správy, kraj, obce a města, spolky, církve, obecně prospěšné společnosti a podnikatelé). Za pobočku se považují detašované části, které jsou mimo sídlo muzea nebo galerie, a tvoří s vykazujícím subjektem organizační složku. Památníkem se rozumí místnost či objekt, ve kterém je instalována expozice nebo výstava. V případě galerií jsou statisticky šetřeny jen ty, které vlastní sbírkové předměty, tzn. muzea výtvarných umění, nikoliv galerie prodejní. Nejvýznamnější formou činnosti muzeí je jejich výstavní činnost, a to buď prostřednictvím krátkodobých, příležitostných výstav nebo dlouhodobých (stálých) expozic.

KOMENTÁŘ

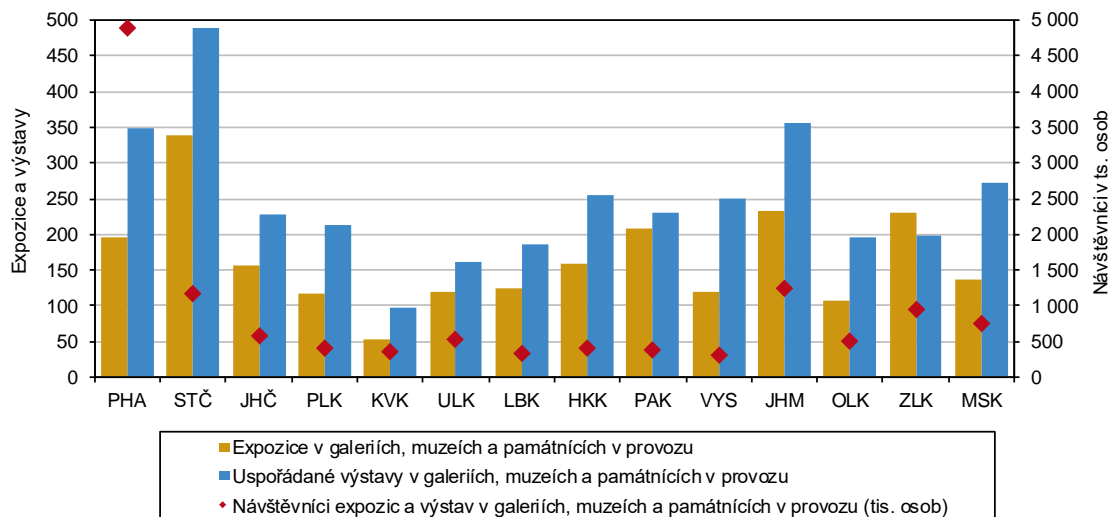
Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

V roce 2023 se v Ústeckém kraji nacházelo 25 muzeí a památníků, 4 galerie a 15 poboček muzeí a galerií. V mezikrajovém srovnání byl počet muzeí a památníků v Ústeckém kraji třetí nejnižší. Nejvyšší počet muzeí a památníků se nacházel ve Středočeském kraji (58), nejméně jich bylo v Karlovarském kraji (12). Nejvíce galerií evidovali v hlavním městě Praze a v Královéhradeckém kraji (shodně 5). Čtyři galerie, stejně jako v Ústeckém kraji, registrovali ještě 3 kraje – Středočeský, Jihočeský a Liberecký. Pouze jednu galerii provozovali v roce 2023 ve Zlínském kraji.

V galeriích, muzeích a památnících v provozu bylo v Ústeckém kraji možno shlédnout 119 expozic a 161 výstav. Expozice a výstavy navštívilo v roce 2023 v kraji celkem 524 tisíc návštěvníků. V mezikrajovém srovnání se Ústecký kraj řadí počtem expozic i uspořádaných výstav k nejnižším mezi kraji – počet expozic byl čtvrtý nejnižší, počet uspořádaných výstav obsadil druhou nejnižší pozici. Nejvíce expozic i uspořádaných výstav v galeriích, muzeích a památnících v provozu se nacházel ve Středočeském kraji (340 expozic, 489 výstav). Naproti tomu nejméně expozic i výstav evidovali v Karlovarském kraji (53 resp. 97). Největší zájem o expozice a výstavy měli návštěvníci v hlavním městě Praze (4 881 tis. osob), nejméně návštěvníků navštívilo expozice a výstavy v Kraji Vysočina (297 tis. osob). Ústecký kraj se počtem návštěvníků na expozicích a výstavách v galeriích, muzeích a památnících umístil na sedmém nejvyšším místě.

KOMENTÁŘ

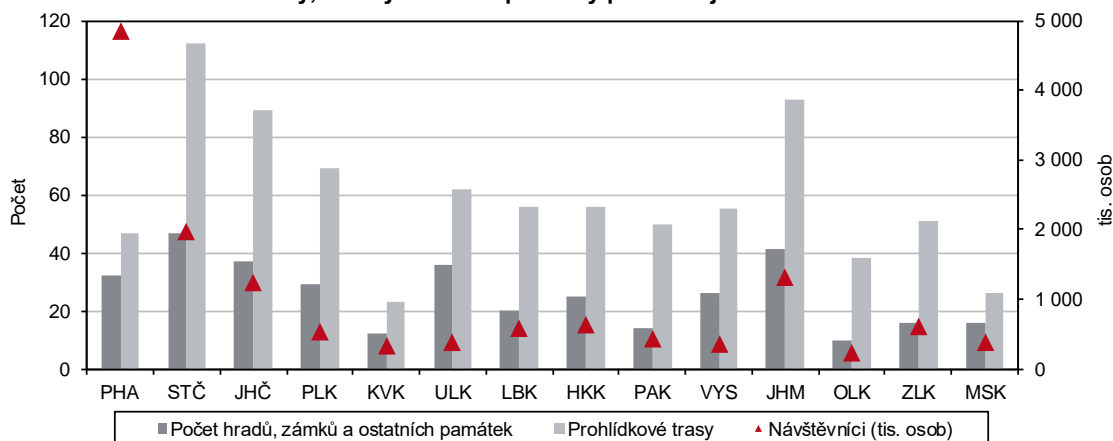
Expozice a uspořádané výstavy podle krajů v roce 2023

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Mezi **památkové objekty s kulturně výchovným využitím patří hrady, zámky, kostely, kláštery, zříceniny, mlýny, věže a další památky, které jsou zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a nespádají pod správu muzea nebo galerie. Týkají se všech zařízení bez ohledu na jejich zřizovatele.**

Hrady, zámky a ostatní památky podle krajů v roce 2023

Zdroj: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

V Ústeckém kraji se v roce 2023 nacházelo 36 památkových objektů zpřístupněných návštěvníkům za vstupné, patří mezi ně například – Hrad Hasištejn v obci Místo, Hrad Střekov v Ústí nad Labem, Hrad Tolštejn v Jiřetíně pod Jedlovou, Chrám sv. Mikuláše v Lounech, Klášter v Oseku, Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě, Kostel sv. Floriána v Ústí nad Labem, Kostel sv. Ignáce a Městská věž v Chomutově, Loreta v Rumburku, Městská věž –

KOMENTÁŘ

Kostel sv. Jiljí a Městské historické sklepy v Jirkově, Rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha na Řípu, Státní hrady Hazmburk, Benešov nad Ploučnicí, Duchcov, Jezeří, Krásný Dvůr, Libochovice, Ploskovice, Stekník, Velké Březno, Šluknovský zámek, Tvrz Brozany nad Ohří, Zámek Červený Hrádek a jízďárna, Zámky Děčín, Jílové, Klášterec nad Ohří, Nový Hrad, Pátek, Roudnice nad Labem a Zámek Skalka ve Vlastislavy. V památkových objektech v kraji bylo k dispozici celkem 62 prohlídkových tras. Porovnáme-li počet památkových objektů s ostatními kraji, řadí se Ústecký kraj na čtvrté nejvyšší místo, nejvíce památkových objektů se v roce 2023 nacházelo ve Středočeském kraji (47), nejméně v Olomouckém kraji (10).

V roce 2023 se bylo v památkových objektech v Ústeckém kraji podívat 391 tisíc osob, což představovalo páté nejnižší pořadí mezi kraji. Nejvíce návštěvníků navštívilo hrady, zámky nebo ostatní památky v hlavním městě Praze (4 856 tisíc). Nejmenší návštěvnost v památkových objektech zaznamenali v roce 2023 v Olomouckém kraji (238 tisíc).

V areálech kulturních objektů jsou pořádány i kulturní akce, v Ústeckém kraji jich bylo v roce 2023 uskutečněno 704 a účastnilo se jich 240 tisíc návštěvníků. V mezikrajském srovnání se počet akcí umístil na čtvrtém nejvyšším místě, počtem návštěvníků na těchto akcích obsadil kraj sedmé nejnižší místo. Nejvíce kulturních akcí v památkových objektech se uskutečnilo ve Středočeském kraji (2 002), největší návštěvnost byla v hlavním městě Praze (864 tisíc osob). Naproti tomu nejméně kulturních akcí bylo uspořádáno v Pardubickém kraji (230), nejnižší návštěvnost byla v Karlovarském kraji (86 tisíc osob).

Dalšími kulturními zařízeními jsou **kina** (*nejsou zahrnuta kina putovní*), jejich hlavní činností jsou *filmová představení*. V Ústeckém kraji se v roce 2023 nacházelo celkem 83 kin, z toho bylo 23 kin se stálým provozem (z nich 2 multikina), 21 kin s nepravidelným provozem a 39 venkovních kin. Počtem kin se kraj řadil na sedmé nejvyšší místo. Nejvíce kin se nacházelo ve Středočeském kraji (154), nejméně v Karlovarském kraji (42).

Kontakt:

Růžena Funková
Krajská správa ČSÚ v Ústí nad Labem
Tel.: 605 452 027
E-mail: ruzena.funkova@csu.gov.cz